

PUOLUSTUSVOIMIEN TUTKIMUSTOIMINNAN UDELLEENJÄRJESTELYT

1 PUOLUSTUSVOIMAUUDISTUS JA SEN TAVOITTEET

Tasavallan presidentti ja hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta linjasivat 8.2.2012 puolustusvoimauudistuksen lähtökohdat, joiden perusteella puolustusministeriö antoi puolustusvoimille jatkosuunnittelun perusteet. Puolustusvoimat teki 3.5.2012 puolustusministeriölle esitykset puolustusvoimauudistuksen hallinnollisiksi päätöksiksi.

Vuoden 2015 alkuun mennessä toteutettavan puolustusvoimauudistuksen perustavoite on varmistaa, että puolustusvoimilla on edellytykset täyttää tehtävänsä sekä ylläpitää Suomen sotilaallinen puolustuskyky 2020 -luvulle. Uudistuksen lähtökohdista ovat puolustusvoimien nykyisten lakisääteisten tehtävien jatkuminen, yleisen asevelvollisuuden toimivuuden varmistaminen sekä puolustusperiaatteen kehittäminen alueellisen puolustuksen pohjalta.

Uudistuksessa sopeutetaan puolustusvoimien koko ja toiminta tasapainoon rahoituksen sekä pienenevän palveluskelpoisen ikäluokan koulutustarpeiden kanssa. Uudistuksessa pyritään puolittamaan hallintoyksiköiden määrä. Ratkaisuissa pyritään pitkän aikavälin vaikuttavuuteen.

Varusmieskoulutusta antavien joukko-osastojen määrä ja rakenne sopeutetaan vastaamaan pienentyvää palveluskelpoista ikäluokkaa sekä sodan ajan joukkojen koulutustarvetta. Koulutuspaikkoja vähennetään 3000 paikkaa nykyisestä vuoteen 2015 mennessä. Uudistetussa rakenteessa joukko-osastojen kokonaismäärä on 16. Joukko-osastoja järjestellään uudelleen lakkauttamalla ja yhdistämällä toimintoja.

Joukko-osastojen lakkauttamisella ja yhdistämisellä sekä varusmiesten palvelusajan lyhentämisellä pyritään saavuttamaan 60–65 miljoonan euron vuosittaiset säästöt. Yhteensä rakenteellisilla uudistuksilla pyritään saavuttamaan 115–135 miljoonan euron vuosittaiset säästöt vuodesta 2015 alkaen.

2 UDELLEENJÄRJESTELYT OSANA PUOLUSTUSVOIMAUUDISTUSTA

2.1 Puolustusvoimien tutkimustoiminnan nykytila

Puolustusvoimien teknillinen tutkimuslaitos on pääesikunnan alainen sotilaslaitos. Puolustusvoimien teknillinen tutkimuslaitos tuottaa puolustusvoimien ja maanpuolustuksen kehittämiseksi ja päätöksenteon tueksi elektroniikan ja informaatiotekniikan, räjähdde- ja suojelutekniikan sekä asetekniikan tutkimuspalvelut. Lisäksi se tuottaa tietoa teknologiavastuunsa mukaisesti normaali- ja poikkeusoloissa puolustusvoimien materiaalisen kehittämisen ja ylläpidon tarpeisiin, sekä hankkii puolustusvoimien tarvitsemia tutkimuspalveluja ulkopuolisilta sekä kotimaisilta että ulkomaisilta tutkimuslaitoksilta. Tutkimuslaitos keskittyy omassa tutkimuksessaan niille maanpuolustuksen kannalta kriittisille tutkimusaloille, joilla ei ole osaamista muualla muissa tutkimuslaitoksissa tai joilla puolustusvoimien oma tutkimustoiminta on välttämätöntä.

Puolustusvoimien teknillinen tutkimuslaitos sijaitsee Ylöjärvellä ja Riihimäellä. Tutkimuslaitoksen henkilöstömäärä on noin 175, joista Ylöjärvellä työskentelee noin 70 % ja Riihimäellä noin 30 %.

Merivoimien tutkimuslaitos on merivoimien hallintoyksikkö. Tutkimuslaitos toteuttaa merivoimien tarvitsemia teknistä tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Laitos tukee osaamisaloil-

laan merivoimien kehittämishojelmia ja hankkeita. Laitos verkottuu kiinteästi kotimaiseen ja ulkomaiseen tiedeyhteisöön ja alan teollisuuteen sekä osallistuu sotateknisen arvion ja ennusteen (STAE) laatimiseen ja strategiseen tutkimukseen osaamisaloillaan. Merivoimien tutkimuslaitos sijaitsee Espoossa ja Turussa. Tutkimuslaitoksen henkilöstömäärä on noin 50, joista Turussa työskentelee noin 70 % ja Espoossa noin 30 %.

Maanpuolustuskorkeakoulun käyttäytymistieteiden laitos on Maanpuolustuskorkeakoulun yksikkö. Sen tehtävänä on tuottaa henkilöstö- ja turvallisuusalan tutkimusta, palveluita ja koulutusta sotilaspsykologian sekä sotilassosiologian aloilla. Tutkimuskohteita ovat varusmiehet, reserviläiset ja puolustusvoimien palkattu henkilökunta kotimaassa ja kriisinhallintatehtävissä ulkomailla. Laitos tuottaa palveluita puolustusvoimille. Erityistapauksissa niitä voidaan tarjota myös puolustusvoimien ulkopuolisille organisaatioille maksullisena palvelutoimintana.

Käyttäytymistieteiden laitos sijaitsee Tuusulassa. Laitoksen henkilöstömäärä on 15.

Puolustusvoimien verkostopuolustuksen kehittämiskeskus on Puolustusvoimien johtamisjärjestelmäkeskuksen yksikkö. Sen tavoitteena on muodostaa puolustusvoimiin tarkoituksenmukainen kyky kehittää, innovoida ja testata operatiiviseen johtamiseen tarkoitettua verkostokokonaisuuden toiminnallisuutta sekä sen eri osia.

Verkostopuolustuksen Kehittämiskeskus sijaitsee Riihimäellä. Laitoksen henkilöstömäärä on 6.

2.2 Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen perustaminen

Puolustusvoimien tutkimustoiminnan uudelleenjärjestelyyn liittyen perustetaan puolustusvoimien tutkimuslaitos (Ylöjärvi) 1.1.2014. Tutkimuslaitokseen organisoidaan seuraavien 31.12.2013 lakkautettavien yksiköiden toiminnot:

- Puolustusvoimien teknillinen tutkimuslaitos (Ylöjärvi)
- Merivoimien tutkimuslaitos (Espoo, Turku)
- Maanpuolustuskorkeakoulun käyttäytymistieteiden laitos (Tuusula)
- Puolustusvoimien verkostopuolustuksen kehittämiskeskus (Riihimäki).

Lisäksi perustettavaan puolustusvoimien tutkimuslaitokseen kohdennetaan yksittäisiä tutkimus- ja kehittämistehtäviä (yhteensä noin 35 tehtävää) maavoimista, merivoimista, ilma-voimista, Maanpuolustuskorkeakoulusta, Puolustusvoimien johtamisjärjestelmäkeskuksesta, Puolustusvoimien kansainvälisestä keskuksista sekä Viestikolaitoksesta.

Perustettavan puolustusvoimien tutkimuslaitoksen kotikunta on Ylöjärvi, jossa sijaitsee laitoksen esikunta. Tutkimuslaitoksen toiminta keskitetään kolmelle paikkakunnalle: Ylöjärvelle, Riihimäelle ja Tuusulaan. Puolustusvoimien tutkimuslaitos organisoidaan esikuntaan ja viiteen tutkimusosastoon, jotka sijaitsevat seuraavilla paikkakunnilla:

- esikunta (Ylöjärvi)
- informaatiotekniikkaosasto (Riihimäki)
- asetekniikkaosasto (Ylöjärvi)
- räjähd- ja suojelutekniikkaosasto (Ylöjärvi)
- doktriiniosasto (Riihimäki)
- toimintakykyosasto (Tuusula).

Esikunta vastaa puolustusvoimien tutkimuslaitoksen hallinnollisista palveluista ja turvallisuudesta.

3 UUELLEENJÄRJESTELYN VAIKUTUKSET

3.1 Toiminnalliset vaikutukset

Puolustusvoimien tutkimus- ja kehittämistoiminnan uudelleenjärjestämisessä puolustusvoimiin luodaan kaikkiin suorituskyvyn osatekijöihin liittyvää tutkimusta sisältävä monialainen tutkimuslaitos.

Perustettava puolustusvoimien tutkimuslaitos on puolustusvoimien yhteinen resurssi, joka tuottaa monialaisesti puolustushaarojen sekä pääesikunnan ja sen alaisten laitosten tarvikkeet vaativat tutkimus-, kehittämis-, testaus- ja evaluointipalvelut. Tutkimuslaitoksen osaksi rakennetaan puolustusvoimallinen strategista suunnittelua ja puolustusjärjestelmän käyttöperiaatteiden kehittämistä tukeva yksikkö, doktriiniosasto, jolla on valmius tukea päätöksentekoa myös poikkeusoloissa.

Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen perustaminen keskittää puolustusvoimien tutkimus ja kehittämistoimintoja, tuo kustannussäästöjä ja takaa paremman perustan puolustusvoimien suorituskykyjen kehittämiseksi. Laitoksen tehtävänä on alan kumppanuuksien ja yhteistyön koordinointi ja hallinta kansallisesti ja kansainvälisesti.

Puolustushaaroille ja pääesikunnan alaisille laitoksille jää riittävä kyky sellaiseen tutkimus- ja kehittämistoimintaan, jolla ei ole selkeitä synergiahyötyjä muiden toimijoiden kanssa eikä muita keskeisiä asiakkaita.

3.2 Henkilöstövaikutukset

Uudelleenjärjestelyn kohteena olevan tutkimus- ja kehittämishenkilöstön yhteismäärä vuonna 2012 oli noin 250. Tällä hetkellä henkilöstömäärä on noin 240, joista sotilastehtävissä on 60 ja siviilitehtävissä 180.

Puolustusvoimien tutkimuslaitos muodostuu noin 210 tehtävästä, jotka koostuvat lakkautettavien yksiköiden tehtävistä sekä laitokseen muualta puolustusvoimista kohdennettavista yksittäisistä (yhteensä noin 35) tutkimus- ja kehittämistehtävistä. Uudelleenjärjestelyyn liittyen nykyisistä tutkimus- ja kehittämistehtävistä vähennetään noin 40. Uudelleenjärjestelyssä kohdentamatta jääneelle henkilöstölle pyritään järjestämään tehtävä muualla puolustusvoimissa tai muun työnantajan palveluksessa.

Merivoimien tutkimuslaitoksen lakkauttamiseen liittyen tehtäviä kohdennetaan Ylöjärvelle, Riihimäelle ja merivoimien eri tehtäviin Helsinkiin ja Turkuun.

Tutkimuslaitokseen organisoitavat Maanpuolustuskorkeakoulun käyttäytymistieteiden laitoksen tehtävät säilyvät ensisijaisesti Tuusulassa.

Puolustusvoimien verkostopuolustuksen kehittämiskeskuksen toimintojen sijaintipaikkakunta (Riihimäki) osana puolustusvoimien tutkimuslaitoksen doktriiniosastoa ei tule muuttamaan.

Luonnollisen poistuman kautta henkilöstön arvioidaan vähenevän vuoden 2013 loppuun mennessä noin 20 henkilöllä. Luonnollisen poistuman kautta avautuvan tehtävän mahdolli-

sesta täyttämisestä, uudelleen kohdentamisesta tai vähentämisestä päätetään kunkin tehtävän kohdalla erikseen.

Puolustusministeriö on antanut 15.6.2012 ohjauskirjeen, jossa annettiin ohjaus tehtävä- ja henkilöstörakenteen suunnittelusta, kustannusten hallinnasta, muutoksen johtamisesta ja muutosturvasta, työaikajärjestelyistä sekä yhdenvertaisuus- ja sukupuolivaikutusten arvioinnista. Puolustusvoimat on jatkanut henkilöstötoimien valmistelua ohjauskirjeen mukaisesti.

Puolustusvoimat on 3.4.2013 vahvistanut vuoden 2015 henkilöstösuunnitelman jatkotyökentelyn perusteeksi. Henkilöstösuunnitelma on julkaistu puolustusvoimien palkatulle henkilöstölle 3.4.2013. Henkilöstösuunnitelman julkaisemisen jälkeen on puolustusvoimien hallintoyksiköissä käyty muutoskeskustelu 2 niiden henkilöiden kanssa, joille ei voitu osoittaa tehtävää puolustusvoimista muutoskeskustelun alkuun mennessä. Heidän osaltaan jatketaan Pääesikunnan asiakirjan AI5245/30.4.2012 mukaisia tukitoimenpiteitä. Muutoskeskustelu 2:n yhteydessä on määrätty irtisanomisuhanalainen henkilöstö.

3.3 Yhdenvertaisuus ja sukupuolivaikutukset

Tutkimusalalla työskentelee 60 henkilöä sotilastehtävissä ja 180 henkilöä siviilitehtävissä. Naisten osuus henkilöstöstä on 31 %. Naisten osuus sotilastehtävissä palvelevista on 2 % ja siviilitehtävissä palvelevista 41 %. Siviilitehtävissä olevat naiset työskentelevät pääosin hallinnon ja tuen tehtävissä. Siviilitehtävissä olevat miehet puolestaan työskentelevät pääsääntöisesti asiantuntijatehtävissä. Sotilastehtävissä olevat työskentelevät pääsääntöisesti asiantuntijatehtävissä.

Henkilöstövähennykset kohdistuvat melko tasapuolisesti sekä sotilas- että siviilitehtäviin. Siviilitehtävien osalta vähennykset kohdistuvat arviolta suhteellisesti enemmän naisten tehtäviin, sillä vähennys kohdistuu pääsääntöisesti hallinnon ja tuen tehtäviin. Suhteellisen vähäisten henkilöstösupistusten kohteeksi joutuu asiantuntijatehtävissä palveleva tutkimushenkilöstö, joka puolestaan on miesvaltaista.

Puolustusvoimien muutoksen kohteena olevalle henkilöstölle kohdennettavat erityistuet ovat sukupuolesta riippumattomia.

3.4 Vaikutukset toimitiloihin ja alueisiin

Perustettava puolustusvoimien tutkimuslaitos sijoittuu Ylöjärven, Riihimäen ja Tuusulan toimipisteisiin. Järjestelyssä hyödynnetään nykyisiä toimitiloja. Riihimäellä uudelleenjärjestely aiheuttaa muutostöitä.

3.5 Tietohallinto

Nykytilassa kaikki tutkimustoimintaa harjoittavat yksiköt tukeutuvat hallinnollisen ja operatiivisen tietojenkäsittely-ympäristön tuen osalta Puolustusvoimien Johtamisjärjestelmäkeskuksen ja sen kumppanien palveluihin. Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen perustamisella ei ole merkittäviä vaikutuksia tietohallintoon. Muutoksen kustannusvaikutukset on huomioitu puolustusvoimauudistuksen muutuskustannuksissa.

3.6 Taloudelliset vaikutukset puolustusvoimiin

Kiinteät henkilöstömenot sisältävät kiinteät palkat sivukuluineen. Menojen suuruuteen vaikuttavat henkilötyövuosien määrän kehitys ja henkilötyövuoden hintaa määrittävä henkilöstörakenne. Kiinteissä henkilöstömenoissa arvioidaan syntyvän vuotuista säästöä noin 1,3 milj. euroa vuonna 2014 ja noin 2 milj. euroa vuodesta 2015 alkaen.

Puolustusvoimat vuokraa käyttämänsä tilat ja alueet ja hankkii ylläpitopalvelut. Muutostekijöitä ovat luopumiset, uudisrakentaminen ja perusparantaminen. Tutkimustoiminnan uudelleenjärjestelyssä hyödynnetään jo käytössä olevia toimitiloja, rakenteita ja alueita. Kiinteistömenoissa arvioidaan syntyvän pysyvää menonlisäystä noin 0,1 milj. euroa vuodesta 2014 alkaen.

Uudistuksella pyritään turvaamaan toiminnan välttämättömän tason rahoitus, joten muu toiminta ei ole varsinainen säästökohde. Kuitenkin henkilöstön väheneminen jossain määrin vähentää henkilösidonniaisista menoja. Tällaiset menot voivat liittyä esimerkiksi matkustamiseen, työterveyshuoltoon, toimistopalveluihin jne. Muissa toimintamenoissa arvioidaan syntyvän vuotuista säästöä noin 0,3 milj. euroa vuodesta 2014 alkaen.

Pysyvien menosäästöjen arvioidaan olevan vuositasolla yhteensä noin 2,2 milj. euroa vuodesta 2015 alkaen.

Kaikki erilaiset kertaluonteiset menot on otettu huomioon puolustusvoimauudistuksen toimeenpanosta aiheutuvina menoina, joita varten on varattu rahoitusta yhteensä 100 milj. euroa.

3.7 Vaikutukset viranomaisten toimintaan ja virka-apu

Uudelleenjärjestelyllä ei ole vaikutusta viranomaisyhteistyöhön tai virka-apuun.

Puolustusvoimien tutkimuslaitos jatkaa lakkautettavan Puolustusvoimien Teknillisen Tutkimuslaitoksen (PVTT) toteuttamia kemiallisten aseiden valvontaan, siviiliräjähteiden tarkastukseen sekä säteilyn pintavalvontaan ja analysointiin liittyviä tehtäviä.

Puolustusvoimien Teknillinen Tutkimuslaitos on vastannut säteilyn pintavalvonnasta ja näytteen analysoinnista yhteistyössä Säteilyturvakeskuksen kanssa. Lisäksi laitoksen yhteydessä toimii Siviiliräjähteiden tarkastuslaitos, joka tuottaa palveluita mm. kotimaisen puolustusteollisuuden tarpeisiin.

Kemiallisten aseiden valvontaan liittyvistä tehtävistä säädetään kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämisestä sekä niiden hävittämisestä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja se soveltamisesta annetussa laissa (346/1997). Muiden tehtävien osalta kyseessä on sopimus pohjainen järjestely.

Muilla uudelleenjärjestelyyn liittyvillä puolustusvoimien yksiköillä ei ole merkittäviä viranomaisten välisiin suhteisiin tai virka-apuun liittyviä tehtäviä.

3.8 Ympäristövaikutukset

Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen perustamisella ei ole merkittäviä ympäristövaikutuksia.

3.9 Aluekehitysvaikutukset

Puolustusvoimien tutkimustoiminnan uudelleenjärjestämisellä ei ole merkittäviä yhteiskunnallisia tai aluetaloudellisia vaikutuksia Ylöjärven, Riihimäen ja Tuusulan alueille tai kuntien kokonaistyöllisyyteen. Toiminnan lakkaaminen Espoossa ja Turussa ei ole alueiden ja kuntien kannalta merkityksellistä työllisyyden tai verotulojen kannalta.

3.10 Vaikutukset kansalaisten asemaan ja yhdenvertaisuuteen

Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen perustaminen ei vaikuta kansalaisten asemaan tai palveluiden saatavuuteen.

4 KUNTIEN JA ALUEIDEN KUULEMINEN

Puolustusvoimauudistuksen aluevaikutukset on selvitetty alueellistamissäädösten ja alueiden kehittämistä koskevien säädösten ja ohjeiden mukaisesti. Selvityksen on laatinut ulkopuolinen asiantuntija (KPMG). Puolustusministeriön asiakirjan nro FI.PLM 2012-2426 liite 2.

Tämän lisäksi puolustusvoimauudistuksessa muutosten kohteena olevilta kunnilta ja maakuntien liitoilta sekä Saaristoasiain neuvottelukunnalta on pyydetty lausunnot sekä käyty niiden kanssa alueiden kehittämistä annetun lain (1651/2009) mukaiset neuvottelut.

5 YHTEISTYÖ TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN KANSSA

Puolustusvoimauudistuksen uudelleenjärjestelyjen osalta on tehty yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa alueiden kehittämislain mukaisesti. Aikaisessa vaiheessa käynnistyneen yhteydenpidon tuloksena on käynnistetty selvitystyö ja toimenpiteet henkilöstön ja alueiden tukemiseksi.

6 KÄSITTELY ALUEELLISTAMISEN KOORDINAATIORYHMÄSSÄ

Puolustusvoimauudistusta on käsitelty alueellistamisen koordinaatioryhmässä kaksi kertaa: 29.2.2012 sekä 30.5.2012. Ensimmäisessä kokouksessa koordinaatioryhmälle esiteltiin puolustusvoimauudistuskokonaisuus.

Toisessa kokouksessaan alueellistamisen koordinaatioryhmä käsitteli puolustusvoimauudistuksen uudelleenjärjestelyjen yksityiskohtia ja niiden aluevaikutuksia. Alueellistamisen koordinaatioryhmä päätti puoltaa puolustusvoimauudistukseen liittyviä uudelleenjärjestelyjä.

7 YHTEISTOIMINTAMENETTELY

Puolustusvoimauudistusta on käsitelty ministeriötasolla Henkilöstöpoliittisessa yhteistoimintaelimessä neljä kertaa: 8.2.2012, 5.6.2012, 28.11.2012 (säädökset) sekä 19.6.2013.

Ensimmäisessä kokouksessa käsiteltiin puolustusvoimauudistuskokonaisuus sekä puolustusministeriön ohjauskirje puolustusvoimille jatkosuunnittelun perusteista.

Toisessa kokouksessa käsiteltiin puolustusvoimauudistuksen toimeenpanoon liittyvät (muut kuin säädösmuutoksia edellyttävät) kesällä 2012 tehtävät puolustusministeriön hallinnolliset päätökset ja puolustusvoimauudistuksen toteuttamista Puolustushallinnon rakennuslaitoksessa henkilöstön kannalta.

Kolmannessa kokouksessa käsiteltiin puolustusvoimauudistukseen toimeenpanoon liittyvät säädösmuutokset.

Neljännessä kokouksessa käsiteltiin puolustusvoimauudistuksen toimeenpanoon liittyvät ke-sällä 2013 tehtävät puolustusministeriön hallinnolliset päätökset.

Puolustusvoimien yhteistoimintaelin on käsitellyt pääesikunnan puolustusministeriölle esit-tämät hallinnollisten päätösten perusteet. Alue- ja paikallistasolla käydään tarkentavia yh-teistoimintaneuvotteluja. Muutoksen kohteena olevan henkilöstön kanssa on käyty muutos-keskustelut (1 ja 2), joissa keskustellaan henkilön asemasta muutoksessa sekä selvitetään uudelleensijoittumisen vaihtoehtoja.

Puolustushallinnon rakennuslaitoksessa on käyty erillinen yhteistoimintamenettely toiminta-suunnitelmasta puolustusvoimauudistuksen toteuttamisesta rakennuslaitoksessa.